

PAROLES DE BÉNÉDICTION

Je viens par la présente adresser ma bénédiction à un homme empreint de sagesse, qui sait se mettre au service de la communauté, connu parmi les gens pieux, *Rav SHMUEL HATUEL chlita*, pour son travail de traduction de la *Michna* et de son explication en langue française, à laquelle s'ajoute le commentaire de *Rabbénou Ovadia MiBarténora*. Cet ouvrage a pour vocation d'assister les francophones qui souhaitent étudier les *Michnayot*, mais qui ne sont pas familiers de la langue sainte employée dans les textes originaux. L'auteur a traduit la *Michna* et le commentaire de *Rabbénou Ovadia MiBarténora* en ayant à l'esprit le souci de proposer un texte concis afin que le lecteur puisse étudier avec facilité. C'est d'un bon travail dont je parle ! Que l'aide divine l'accompagne dans cette œuvre sacrée et qu'il soit porté par le mérite collectif de l'Assemblée d'Israël.

Je tiens à ce que l'on sache qu'il est avant tout essentiel d'étudier les *Michnayot* et leurs commentaires en hébreu dans la mesure de la connaissance que tout un chacun possède de cette langue et ensuite de rapprocher le texte original de la traduction proposée ; c'est ainsi que l'étudiant profitera de ce livre et grandira dans l'étude.

Il est rapporté dans le *Midrach Vayikra Rabba* [Chap.21, §5] : « Un homme doit, par principe, s'investir dans l'étude des *Michnayot*, car s'il arrive qu'il lui soit difficile de cerner un sujet, la compréhension naîtra par l'étude des *Michnayot* ! » Ce qui est d'autant plus vrai lorsque celle-ci est accompagnée de l'étude du commentaire de *Rabbénou Ovadia MiBarténora*. Comme le rapporte le *Gaon Rav David 'Haim Korinladi zatsal* dans l'introduction de son livre "*Beth David*" : « J'ai appris à comprendre que la *Michna* est la pierre angulaire de l'étude ; que sans elle, il n'est d'étude sainement construite et qui puisse être forte ; elle est le phare qui conduit à une étude pérenne. » C'est dans le même esprit qu'il faut comprendre les paroles de RABBI (le compilateur des *Michnayot*) lorsqu'il a dit : « En vérité, sois de ceux qui courent pour étudier la *Michna* (avant tout autre texte de la Loi Orale) ! » Ces paroles prennent tout leur sens depuis que l'éblouissante sagesse du *Rambam* rayonna et éclaira les *Michnayot* de son interprétation, lumière qui fut perpétuée par *Rabbénou Ovadia MiBarténora* à travers son fameux commentaire.

Notre Maître, *Moran Rabbénou Ovadia Yossef zatsukal* avait l'habitude, lors de l'accompagnement funéraire d'*Admourim*, et les oraisons funèbres prononcées en Yiddish qui suivaient, ainsi qu'à l'occasion des réunions rabbiniques nationales où certaines allocutions étaient faites en Yiddish (langage que Notre Maître ne maîtrisait pas), de réviser les *Michnayot* en les récitant par cœur, traité après traité. Le *Rav 'Haim Kaniewski chlita* dans le livre "*Derekh Si'ha*" souligne d'ailleurs tout l'intérêt que revêt le fait de réviser les *Michnayot* en les récitant par cœur. N'est-il d'ailleurs pas rapporté dans le *Midrach Rabba* [Chap.19; §2] qu'à l'époque du roi David, les enfants savaient proposer quarante-neuf explications différentes pour chaque loi concernant les lois de pureté et d'impureté !

C'est dans cette perspective que nos Sages ont dit [Ta'anit, 7b] : « Si tu vois un étudiant en Torah pour qui il est difficile comme de l'acier d'assimiler ce qu'il apprend, c'est certainement dû au fait que son apprentissage des *Michnayot* ne fut pas rigoureux et ordonné ! », *Rachi* expliquant que cela signifie que ses lacunes tiennent au fait qu'il ne les connaît pas par cœur comme il se devrait. Il faut en effet savoir que les *Michnayot* constituent le vecteur menant à la compréhension de la Torah Écrite ; c'est à travers elles que l'on accède à de larges connaissances et à une perspective d'ensemble de toutes lois de la Torah. Et nos Sages d'ajouter [Sanhédrin, 42a] : « Chez qui trouveras-tu la sagacité nécessaire pour approfondir ta connaissance de la Torah ? Chez celui qui "possède" par cœur et avec compréhension des "tonnes" de *Michnayot* ! » C'est dans le même ordre d'idée qu'ils ont dit [Berakhot, 64a] : « On a tous besoin de "fournisseurs de blé" », ce qui signifie dans le contexte du propos de ce passage du Talmud, de personnes détenant les fondamentaux que forment les textes cardinaux du corpus des *Michnayot* et qui constituent la condition requise et le terreau à partir desquels peut être élaborée une étude en profondeur pérenne. À la lumière de toutes ces paroles de nos Sages, les propos du *Midrach Vayikra Rabba* que nous avons présentés en tête de cet exposé prennent dès lors tout leur sens.

Pour conclure, que soit béni l'auteur du présent ouvrage pour l'effort qu'il produit afin d'entériner cet aspect fondamental de l'étude et qu'il ait le mérite de voir ses forces s'épanouir afin que soit grandie et magnifiée la Torah, ceci dans une longévité emplie de sagesse, et comme le dit le verset [Téhilim 1, 3] : « Il sera comme un arbre, planté au bord d'un cours d'eau, qui donne ses fruits à potne nommé, dont les feuilles ne se flétrissent pas et qui dans tous ses acés, réussira. »

Que la Bénédiction de la Torah l'accompagne

HaRav Hagaon Rav Yits'hak Yossef chlita
Rishon Letsion et Grand rabbin d'Israël
Président du Grand Tribunal Rabbinique

כפ"ד, כ"ד חשוון תשע"ה
209-4/ע"פ

דברי ברכה

הנני לברך בזה את היקר והנעלה, יקר רוח איש תבונה, מזכה הרבים, תהלתו בקהל חסידים, שמן תורק שמו, כבוד שם תפארתו, הרה"ג ר' **שמואל חתואל שליט"א**, על חיבורו תרגום המשנה ופירושה בשפה הצרפתית, ע"פ פירוש רבינו עובדיה מברטנורא. החיבור מבקש לסייע לדוברי צרפתית ולומדי המשנה אשר מתקשים בשפת הקודש, והתרגום מסייע בידם להבין דברי המשנה ביתר קלות, ותרגום המשנה ופירושו רבינו עובדיה מברטנורא והחכים לעשות זאת בתמצית ובקיצור למען ירוץ הקורא בו, ולפעלא טבא אמינא, איישר חיליה לאורייתא, שזכות הרבים בידו.

וזאת למודעי כי יש ללמוד את מקור המשנה והפירוש בשפת הקודש למבין שפה זו, ואח"כ להשוות את התרגום ובה מסתייעא מילתא.

איתא במדרש ויקרא רבה (כ"א - ה') לעולם ישקיע אדם עצמו במשניות, שאם ירחק (פ"י) יסור בפניו ההבנה בסוגיא) יפתחו לפניו על ידי לימוד המשניות, וכ"ש בשינוגן עם פ"י רבינו עובדיה מברטנורא, כפי שכתב הגאון רבי רוד חיים קורנילדי זצ"ל בהקדמת ספרו בית דוד, וז"ל: וסבלתי אני לראות שהמשנה ראש פינה, ובכל אשר נפנה ללימוד, בלעדיה לא ירים איש את ידו לייסר על מכונו לימודו, ולחזקהו במסמרים כל ימיו, כי היא אבן על ראשה, אבן שבעת עינים, ותהי לנו לעינים. וכן הוא מאמרו של הרבי הקדוש, לעולם הוי רין למשנה. ומה גם אחרי אשר העיר על עבר פניה, והעיר מזרח שמש חכמות הרמב"ם ז"ל ופירושו עליה, ואחריו יאיר יתיב רבינו עובדיה מברטנורא בפירושו עליה.

וכן נהג מרן אמו"ר זצוק"ל כשהיה משתתף בהלוויית אדמו"רים ובעת ההספרים שנאמרו בשפת האיריש, וכן בוועידות הארציות של אגו"י בעת הנאומים באידיש, שהיה משנן וגורס בעל פה משניות, מסכת אחר מסכת. גם בספר דרך שיחה ח"ב (ע"ב) כתב, שכראי הדבר כשרואה תועלת לשנן משניות בעל פה. וכבר אמרו במדרש רבה (פ"ט ע"ג) חינוקות שהיו בימי רוד היו יודעים לדרוש את התורה במ"ט פנים טמא, ומ"ט פנים טהור.

ועל כן אמרו (משנת ד' ע"ג) אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כבודל, בשביל משנתו שאינה סדורה עליו, כלומר שאין המשניות שגורות בפיו, כפרש"י כי המשנה היא דרך לתורה, וממנה מקבלים ידיעות נרחבות ומבט מקיף. וע"כ אמרו (פנה"ק ע"ב) במי אתה מוצא מלחמתה של תורה, במי שיש בידו חבילות של משנה, והוא בעין מה שאמרו (משנת ע"ג) הכל צריכים למרי חטיא, והיינו לבקאות שהיא תנאי והכשר לעיון ולחריפות מבוססת, וזהו שאמרו ויקרא רבה כ"א, ה') לעולם ישקיע אדם עצמו במשניות, שאם ירחק (ה"ט) אם יסור בפניו שיער ההבנה בסוגיא) יפתחו לו, שער אורה יפתחו לפניו על ידי לימוד המשניות. וכל שכן בשינוגן עם פירוש רבנו עובדיה מברטנורא, כפי שכתב הגאון רבי רוד חיים קורנילדי זצ"ל בהקדמת ספרו "בית דוד": וסבלתי אני לראות שהמשנה ראש פינה, ובכל אשר נפנה ללימוד, בלעדיה לא ירים איש את ידו לייסר על מכונו לימודו, ולחזקהו במסמרים כל ימיו. כי היא אבן על ראשה, אבן שבעת עינים, ותהי לנו לעינים. וכן הוא מאמרו של הרבי הקדוש, לעולם הוי רין למשנה. ומה גם אחרי אשר האיר אל עבר פניה, והעיר מזרח שמש החכמות הרמב"ם ז"ל, בפירושו עליה, ואחריו יאיר יתיב הרב הרע"ב בפירושו עליה.

אשר על כן יבוא על הברכה הרב המחבר שליט"א שמחזק ענין זה, ויוכה שיפוצו מעיינותיו חוצה להגדיל תורה ולהאדירה, לאורך ימים ושנות חיים, "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו, ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח".

בברכת התורה,

יצחק יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

